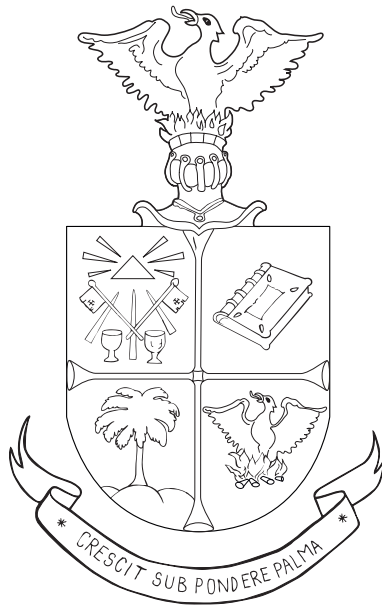

Glossa Iuridica

VIII. évfolyam, 1-2. szám

Glossa Iuridica

VIII. évfolyam, 1-2. szám

Budapest, 2021

Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

A VÉGREHAJTÁSI ELJÁRÁS SORÁN IGÉNYBE VEHETŐ JOGORVOSLATOK, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A VÉGREHAJTÁSI KIFOGÁSRA

Végrehajtás lap visszavonása és végrehajtási záradék törlése, végrehajtási kifogások és nevesített végrehajtási kifogások, fellebbezés a végrehajtás elrendelése és foganatosítása során hozott végzésekkel szemben

BARATINÉ BODA GRÉTA
bírósági titkár (Sátoraljaújhegyi Járásbíróság)

1. Bevezető

A bírósági végrehajtási eljárással kapcsolatos titkári feladatok közül a végrehajtási kifogások elbírálása az egyik legjelentősebb, legösszetettebb és gyakran legnehezebb ügycsoport. Egy-egy végrehajtási kifogás eldöntése esetenként komoly mérlegelést, szakmai utánajárást igényelhet, a végrehajtási kifogásról döntő végzés meghozatala felérhet egy peres eljárásban hozott ítélet elkészítésének sokrétűségével.

Tovább nehezíti a végrehajtási kifogások elbírálását, hogy a felülvizsgálati eljárás kizártsága miatt néhány korábbi eseti döntést eltekintve jelenleg nincsenek Kúriai bírósági határozatok, amelyek a joggyakorlatot egységesíthetnék.

Jelen tanulmányban elsősorban a végrehajtási kifogással kapcsolatos gyakorlati ismereteket szeretném számba venni, előtte azonban kitérek a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény [Vht.] jogorvoslati rendszerére, az igénybe vehető egyéb jogorvoslati eljárásokra.

2. A jogorvoslati rendszer

A jogorvoslat eljárásjogi értelemben valamely sérelmes vagy sérelmesnek vélt határozat megtámadása a fél, vagy az erre jogosult más személy részéről azzal a céllal, hogy az arra feljogosított hatóság a határozatot bírálja felül és a jogsérelmet orvosolja.¹

1 BÍRÓ Noémi – GYEKICZKY Tamás – KAPA Mátyás – NÁDAS György – RAB Henriett – ZOLTÁN Hunor – ZOLTÁN Levente: *Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez*. www.uj.jogtar.hu internetes kommentár. (2020. 10. 01.) Vht. 211. §-ához, első bekezdés.

A jogorvoslatokat több szempont alapján tipizálhatjuk. A Vht. a saját jogorvoslati intézményeit két nagy csoportja osztja. Megkülönbözteti a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos és a végrehajtás foganatosítása során igénybe vehető jogorvoslatokat, majd számba veszi e két csoport közös szabályait. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény [2016. évi Pp.] XL. fejezete pedig az egyes végrehajtási pereket szabályozza.

3. A végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok

3.1. Végrehajtási lap visszavonására vagy végrehajtási záradék törlése

A végrehajtási lap visszavonására vagy végrehajtási záradék törlésére törvénysértő elrendelés vagy kiállítás esetén kerülhet sor, azaz ha az elrendelés során a végrehajtás általános vagy különös feltételeinek egyike hiányzott, ezért eleve jogszabálysértő volt a végrehajtható okirat kiállítása.

Érdekessége e jogorvoslatoknak, hogy az elbírálásra maga az elrendelő hatóság, azaz a fizetési meghagyásos eljárásból indult végrehajtás esetén a közjegyző, egyéb polgári ügyben hozott marasztaló határozat végrehajtása esetén a bíróság jogosult, vagyis a jogorvoslat nem fellebbviteli, a végrehajtást elrendelő szerv saját maga háríthatja el a jogsértést. A végrehajtást elrendelő hatóság a végrehajtási lap visszavonásáról vagy a végrehajtási záradék törléséről végzéssel határoz, amely ellen a felek fellebbezéssel élhetnek, felülvizsgálatnak azonban nincs helye. A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16-án elfogadott 37. számú állásfoglalása szerint a végrehajtási lap visszavonására vagy a végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelmet elutasító végzéssel szemben is fellebbezésnek van helye.

A Vht. a végrehajtási lap visszavonására vagy a végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelem előterjesztésére határidőt nem tartalmaz, az bármikor előterjeszthető, illetve annak a bíróság vagy a közjegyző bármikor hivatalból is eleget tehet. Fontos, hogy ilyen kérelmet csak a felek, azaz az adós vagy a végrehajtást kérő terjeszthet elő, egyéb érdekelt e jogorvoslattal nem élhet.

A végrehajtási lap visszavonásának vagy a végrehajtási záradék törlésének jogkövetkezménye a végrehajtási eljárás megszűnése; az addig elvégzett eljárási cselekmények a hatályukat veszítik, az eljárás költsége az alaptalannak bizonyult eljárást kezdeményező végrehajtást kérőt terhelik. Kiemelném azonban, hogy a törvénysértő végrehajtási cselekmények nem a törvény erejénél fogva, azaz *ipso iure* veszítik el a hozzá fűződő joghatásokat, hanem akkor, ha az adott külön cselekményre vonatkozó, kellő időben előterjesztett

végrehajtási kifogás eredményeként a kifogásolt végrehajtási cselekményt a bíróság megsemmisíti. Ezt mondta ki a BDT2009. 2038. számú eseti döntés a törvénysértően elrendelt végrehajtási eljárásban foganatosított árverés kapcsán. A végrehajtási záradék törlése önmagában nem eredményezi az árveréshez fűződő joghatások elenyészését, ezért az árverés megsemmisítése hiányában az eredeti tulajdoni állapot visszaállítására nincs lehetőség, végrehajtási kifogás hiányában vagy annak sikertelensége esetén a törvénysértő végrehajtási cselekményekhez fűződő joghatások fennmaradnak. Ezen szigorúbb megközelítést képviselő bírói gyakorlatnak az indoka a jóhiszeműen jogot szerző másik fél, a jogesetnél maradva az árverési vevő érdekeinek védelme lehet. Az árverési vevő tulajdonszerzése önálló jogcímen, hatósági árverésen, azaz eredeti szerzőmódon alapul, ezért a tulajdonjogának az árverést megsemmisítő, külön bírósági végzés hiányában, a határidőhöz nem kötött végrehajtási lap visszavonásával vagy a végrehajtási záradék törlésével a törvény erejénél fogva való hatálytalanná válása, azaz elenyészése súlyosan sértené közvetlenül az árverési vevő érdekét, továbbá közvetetten a jogbiztonságot is.

Törvénysértő lehet a végrehajtási lap kiállítása *például*, ha az nem tartalmazza az adós személyi adatait és az adatok az alapiratban sem állnak rendelkezésre, azaz az adós egyértelműen nem beazonosítható [így a végrehajtási lap kiállítása a Vht. 11. § (2) bekezdés a) pontját sérti],² vagy ha azt a teljesítési határidő lejárta előtt bocsátották ki [Vht. 13. § (1) bekezdés c) pont].³ Marasztaló jogerős határozat nélkül önmagában a készfizető kezességvállalás ténye alapján nem lehet végrehajtást elrendelni [Vht. 13. § (1) bekezdés a) pont].⁴ Visszavonásra adhat alapot, ha a végrehajtás elrendelésének időpontjában az adós cég felszámolási eljárás hatálya alatt állt [a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38. § (1) bekezdése].⁵ A közös tulajdon árverés útján történő megszüntetése esetén nem mellőzhető a pénzkövetelés behajtására irányuló végrehajtási lapon a végrehajtandó határozat rendelkező részében feltüntetett ingatlan legkisebb árverési vételárnak, az árverési feltételeknek és a befolyt vételár felosztása módjának feltüntetése.⁶

Figyelnünk kell a *kettős végrehajtás tilalmára* [Vht. 18. § (1) bekezdés], amely leggyakrabban gyermektartásdíj végrehajtása iránti kérelem esetén merülhet

2 Végrehajtási jogi szakmai tanácskozás a Fővárosi Ítéltáblán, 2013. április 8., 40. pont, <https://fovarosiitlotabla.birosag.hu>, szakmai anyagok, polgári kollégium, 2013-szakmai tanácskozás – végrehajtási jog – 2013. 04. 08., Pestovics Ilona. (2020. 07. 03.)

3 Legfelsőbb Bíróság Pf.VIII.23.539/1998/3. számú határozata.

4 BH2001. 25.

5 BH1997. 141.

6 Szegedi Ítéltábla Pkf.II.20.749/2010/1.

fel, amikor a korábban megállapított gyermektartásdíjat a perbíróóság felemeli. Ilyenkor csak a különbözetre lehet az újabb végrehajtási lapot kiállítani, ezért amennyiben esetlegesen a bíróság ismételen a teljes gyermektartásdíjra állította ki a végrehajtási lapot, azt részben vissza kell vonni,⁷ hiszen nem hajtható be kétszeresen a gyermektartásdíj alapösszege az adóstól.

A végrehajtás elrendelése során a végrehajtandó ítélet jogalapja már nem vitatható, továbbá végrehajtás *elrendelése során nem vizsgálható, hogy az adós teljesítette-e a tartozását vagy sem; a követelés időközben elévült-e vagy sem*. Amennyiben a végrehajtást kérő azt állítja, hogy az adós a végrehajtandó határozatban foglaltakat nem teljesítette és a végrehajtás elrendelésének általános és speciális törvényi feltételei fennállnak, a bíróság köteles a végrehajtást elrendelni függetlenül attól, hogy az adós a követelés megfizetésére vagy annak elévülésére hivatkozik,⁸ például végrehajtás elrendelése során történő jogutódlás megállapítása esetén.

Amennyiben az adós továbbra is azt állítja, hogy a végrehajtandó határozatban foglalt kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, azaz nem adott okot a végrehajtási eljárásra, úgy e tényt közvetlenül bejelentheti a végrehajtónál és kérheti tőle a Vht. 41. §-a szerinti eljárás lefolytatását. Ennek sikertelensége esetén végrehajtási eljárás megszüntetése iránti peres eljárást indíthat a végrehajtást kérő ellen. Amennyiben egy végrehajtás megszüntetési perben a végrehajtást kérő azon állítása – miszerint az adós részére nem teljesített – megdől, azaz az adós pernyertes lesz, a végrehajtást kérő viseli a végrehajtás elrendelésével felmerült valamennyi költséget.

További gyakorlati probléma a végrehajtási eljárás során, ha a jogutódlás megállapítása iránti eljárásban az derül ki, hogy az adós a végrehajtási eljárás elrendelését megelőzően, még a végrehajtandó fizetési meghagyás jogerőre emelkedése előtt meghalt, azaz már eleve nem rendelkezett jogképességgel a fizetési meghagyásos eljárás során. Ez az eset fizetési meghagyások kapcsán fordul elő tömegesen, mivel a hozzátartozók sajnos gyakran átveszik az elhunyt személy nevében a fizetési meghagyást és a halál ténye ellentmondás hiányában a közjegyzői vagy korábban bírósági nem-peres eljárásban nem derült ki.

A Miskolci Törvényszék iránymutatása alapján ez esetben a végrehajtási eljárás folytatásának nincsen helye, eltérőek azonban a megoldások az eljárás 'megakasztása' kapcsán. Noha sem az 1952. évi Pp., sem a 2016. évi Pp., sem a Vht. nem tartalmaz arra kifejezett jogszabályi felhatalmazást, hogy ez

7 Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16. napján elfogadott 38. állásfoglalása, https://kuria-birosag.hu/hu/szakmai_testuletek_allasfoglalasai, civilisztikai kollégiumvezetők országos értekezletének állásfoglalásai, (2020. 10. 01.)

8 BDT2015. 3390, BH1997. 347, BH1985. 108.

esetben a bíróság vagy a közjegyző vonja vissza a fizetési meghagyás jogerősítő záradékát, véleményem szerint azonban nincs jobb megoldás, mint azon az alapon, hogy a jogerősítő záradékhoz, mint pervezető végzéshez a bíróság vagy a közjegyző kötve nincs [2016. évi Pp. 357. § (2) bekezdés], a jogerősítő záradékot töröljük, azaz saját hatáskörben hatályon kívül helyezzük [vagy ez iránt keressük meg a közjegyzőt] és jogerő, azaz a végrehajtás általános feltételének egyike hiányában a végrehajtási lapot visszavonjuk. Emellett nem mellőzhető a visszavonásról szóló határozat jogerőre emelkedése után a jogutódlásra irányuló kérelem elutasítása, vagy a végrehajtást kérő elállása esetén a jogutódlás megállapítására irányuló eljárás megszüntetése. Mások szerint semmiképpen sincs helye a jogerősítő záradék törlésének és a végrehajtási lapot vonják csupán vissza azon az alapon, hogy az adós nem volt jogképes és utasítják egyben el a jogutódlás iránti kérelmet. Szerintem ez utóbbi megoldás kevésbé helytálló, hiszen a végrehajtandó határozat jogszerűsége utóbb nem vitatható, a végrehajtásnak pedig sem általános, sem különös feltétele a felek jogképességének megléte, hiszen ennek vizsgálata fizetési meghagyás kibocsátására irányuló nemperes vagy egyéb peres eljárás tárgya. Ha esetlegesen a közjegyző a megkeresésünkre egyik megoldással sem ért egyet és a végrehajtási lapot egyáltalán nem vonja vissza, nem tehetünk mást, mint elutasítjuk pusztán a jogutódlás megállapítása iránti kérelmet.

A fentiekben ismertetett problémával részletesen foglalkozik a *Kézikönyv a bírósági végrehajtás foganatosításához* című kiadvány, amely a fizetési meghagyás kibocsátásakor jogképességgel nem rendelkező (a fizetési meghagyás kibocsátása előtt elhunyt vagy hibás adatok hiányában eleve nem is létező) adós esetén az alábbi eljárást tartja indokoltnak: ez esetben „a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet – szabályszerű kézbesítés nem történvén – el kell utasítani, értelemszerűen a jogerősítő záradék hatályon kívül helyezésével és a fizetési meghagyás hatályvesztésének megállapításával egyidejűleg. Természetesen ebben az esetben is vissza kell vonni a végrehajtási lapot.”⁹ Ez a megoldási javaslat még tovább mutat, hiszen a már kibocsátott fizetési meghagyás utólagos elutasítását, helyes terminológiával visszautasítását tartja indokoltnak jogképesség hiányában.

Meglátásom szerint indokolt lenne a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény, a 2016. évi Pp. vagy a Vht. módosítása a tekintetben, hogy elegendő-e jogerősítő záradék hatályon kívül helyezése vagy szükséges-e

9 GYOVAI Márk – KISS-KONDÁS Eszter – KORMOS Erzsébet – LUKÁCS Tamás – NAGY Adrienn – SCHADL György: *Kézikönyv a bírósági végrehajtás foganatosításához*. Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2016. 3.1.7.1. A kötelezett hibás személyi adatai a fizetési meghagyásban című fejezete.

a fizetési meghagyás visszautasítása is, vagy esetlegesen ezek hiányában pusztán a végrehajtási lap visszavonásának van helye abban az esetben, a végrehajtási eljárás során utóbb derül fény arra, hogy az adós már az alapeljárás során halott volt, vagy helytelen adatok hiányában eleve nem is létezett, azaz jogképességgel már a jogerős döntés meghozatalát megelőzően sem rendelkezett.

3.2. Fellebbezés végzés ellen

A végrehajtás elrendelésével kapcsolatban akkor van helye fellebbezésnek, ha a bíróság a végrehajtást végzéssel rendelte el (például átutalási végzés, közvetlen bírósági letiltó végzés, biztosítási intézkedést elrendelő végzés), a végrehajtható okiratot a kérelemtől eltérően állította ki (például a teljesítési határidő utolsó napját helytelenül jelölte meg a végrehajtást kérő, vagy a jogi képviselő több munkadíjat tüntetett föl a végrehajtható okiraton, mint amely jogszabály alapján megilleti és díjmegállapodást sem csatolt az iratokhoz), vagy a végrehajtható okirat kiállítását megtagadta.

3.3. Felülvizsgálat

Felülvizsgálatnak csak igen szűk körben, külföldi határozat végrehajtásának elrendelésével összefüggésben van helye.

Egy speciális esetben, csak a külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntő, másodfokon jogerőre emelkedett végzés támadható felülvizsgálati kérelemmel. Az európai uniós szabályozás miatt biztosítani kellett a kétfokú jogorvoslatot, ezért került sor a felülvizsgálati út megnyitására a külföldi határozatok kapcsán.

Mivel a Vht. kifejezett felhatalmazást erre nem tartalmaz, a végrehajtási lap visszavonása, a végrehajtási záradék törlése és egyéb, a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos végzések ellen felülvizsgálatnak nincs helye. A jogorvoslat kizártsága körében változatlan maradt a Kúria gyakorlata¹⁰ a felülvizsgálat tárgykörében történt, az 1952. évi Pp.-t érintő módosításokat követően, valamint a 2016. évi Pp. megalkotása után is.

¹⁰ BH1997. 305., BH1999. 315.

4. A végrehajtás foganatosítása során igénybe vehető jogorvoslatok.

4.1. Végrehajtási kifogás

A *végrehajtási kifogásról* általában elmondhatjuk, hogy egy rendes, kétfokú (kifogás és kifogást elbíráló végzés elleni fellebbezés), átszarmaztató hatályú, önálló, nem halasztó hatályú jogorvoslat. A végrehajtási kifogás jogszabálysértő eljárási cselekmények, illetve eljárási késedelmek okozta jog- és érdeksérelem orvoslására szolgáló bírósági jogorvoslati eljárás.¹¹ A bíróság a végrehajtási kifogáson keresztül törvényességi felügyeletet, szakmai kontrollt gyakorol a végrehajtó eljárása felett. A végrehajtási kifogás kiemelkedő jelentőségére utal, hogy arról soron kívül kell határozni. A végrehajtási kifogás legfőbb célja, hogy a végrehajtó törvénysértő eljárása bírói úton orvosolható legyen.

A Kúria BH2008. 120. számú eseti döntésében hangsúlyozta, hogy a Vht. nem általánosságban biztosítja a bíróság részére a végrehajtó eljárása feletti törvényességi ellenőrzést, hanem a végrehajtási kifogás, mint a rendes jogorvoslat útján, azaz akkor, ha a fél a végrehajtó eljárását vagy mulasztását végrehajtási kifogás útján sérelmezi. Mitöbb a bíróság a végrehajtási kifogást annak tartalmi keretei között bírálja el, azaz nem vizsgálhat felül a kérelemhez kötöttség elve alapján olyan végrehajtói intézkedéseket, amelyekre a végrehajtási kifogás nem terjed ki.

A következőkben 4.1.1.–4.1.6. alpontok alatt számba veszem, hogy a végrehajtási kifogás vizsgálata során milyen szempontok alapján kell eljárni.

4.1.1. A bíróság hatásköre, illetékessége

A végrehajtási kifogás elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság a végrehajtást foganatosító bíróság [Vht. 225. § (6) bekezdés].

A megkeresett végrehajtó intézkedése elleni végrehajtási kifogást az ügygazda végrehajtó mellett működő foganatosító bíróságnak kell elbírálnia.¹² Ennek indoka, hogy a megkeresett végrehajtó általi eljárás esetén nem kerül sor új végrehajtási eljárás elrendelésére, nincs új végrehajtási ügy, hanem a megkeresett végrehajtó az ügygazda végrehajtó által foganatosított végrehajtási eljárás keretében jár el. Mivel egy végrehajtási ügyben egy végrehajtást foganatosító bíróság lehet, az ügygazda végrehajtó szerinti végrehajtást

11 BÍRÓ – GYEKICZKY – KAPA – NÁDAS – RAB – ZOLTÁN – ZOLTÁN i. m. Vht. 217. §-ához, első bekezdés.

12 A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete 2019. április 16-án elfogadott 2. állásfoglalása.

foganatosító bíróság jogosult elbírálni a végrehajtási ügyben keletkezett végrehajtási kifogásokat függetlenül attól, hogy a végrehajtási kifogások az ügygazda végrehajtó által, vagy a megkeresett végrehajtó által foganatosított intézkedésre vagy mulasztásra vonatkoznak.

4.1.2. A végrehajtási kifogás előterjesztésére nyitva álló határidő

A kifogás benyújtása határidőhöz kötött, azt a végrehajtó intézkedésétől számított tizenöt napon belül kell benyújtani a végrehajtónál. Későbbi tudomásra jutás vagy akadályoztatás esetén a 15 napos határidő szubjektív jelleget ölt, mivel ez esetben a 15 napos határidőt a tudomásszerzéstől vagy az akadály megszűnésétől kell számítani a tudomásszerzés vagy az akadályoztatás tényének kellő igazolása mellett, azaz a tizenöt napos határidő elmulasztása miatt a három hónap objektív határidőn belül igazolási kérelem terjeszthető elő. A végrehajtó intézkedésétől számított három hónap objektív határidő letelte után nincs helye igazolásnak, a kifogás határidőben nem terjeszthető többé elő.

A tizenöt napos határidőt tehát rendszerint a fél részére történt kézbesítés időpontjától számítjuk, azaz az egyes feleknél a kezdő időpont eltérő lehet. A három hónap objektív határidő azonban a végrehajtó intézkedésének keltétől számítandó, azaz mindenkivel szemben ugyanazon időponttól kezdődik. Eltérő a bíróságok gyakorlata a határidő utolsó napjának megítélése szempontjából is, azaz, hogy a tizenöt napos határidő utolsó napján elegendő-e postára adni a végrehajtási kifogást [eljárásjogi határidő],¹³ vagy az csak akkor tekinthető határidőben beérkezettnek, ha a határidő utolsó napján a végrehajtóhoz meg is érkezik (anyagilag jogi határidő),¹⁴ azaz a keresetlevelek vonatkozásában irányadó 4/2003. Polgári Jogegységi Határozat alkalmazandó-e a végrehajtási kifogás tekintetében vagy sem. Véleményem szerint az első álláspont a helyes, amely szerint a jogegységi határozat a végrehajtási kifogás esetén nem alkalmazható,

13 BENCZE-BÓZSÁR Stella: *A végrehajtási kifogás hatályos szabályozásának és jogalkalmazási gyakorlatának áttekintése*. II.3.4. rész: A kifogás előterjesztésének határideje. <https://www.mabie.hu/index.php/cikkek-tanulmanyok/107-dr-bencze-bozsar-stella-a-vegrehajtasi-kifogas-hatalyos-szabalyozasanak-es-jogalkalmazasi-gyakorlatanak-attekintese> (2020. 10. 01.)

14 MOLNÁR-BENCSIK Anett: *A végrehajtási kifogás, különös tekintettel az ingó- és ingatlan lefoglalásával és az árverési hirdetménnyel összefüggésben előterjesztett végrehajtási kifogás elbírálásának bírósági gyakorlatára*. III. 4. rész: a végrehajtási kifogás előterjesztésének határideje. <https://www.jogiforum.hu/publikaciok/888> (2020. 10. 01.); GYURIK Anita: *A végrehajtási kifogás, különös tekintettel a becsérték, a díjjegyzék és a felosztási terv kapcsán előterjesztett kifogások bírósági gyakorlata*. III. 3. rész: A végrehajtási kifogás előterjesztésének határideje. <https://www.jogiforum.hu/publikaciok/682> (2020. 10. 01.)

mivel ez egyfelől a Vht. 217. § (3) bekezdéséből nem következik, másfelől a végrehajtási kifogás nem egy kezdő irat jellegű keresetlevél, hanem egy jogorvoslat, amelynek előterjesztésére kizárólag már megindult végrehajtási eljárásban kerülhet sor, ezért a határidő eljárásjogi jellegű. Mindezek alapján álláspontom szerint határidőben beérkezett a kifogás, ha azt a tizenöt napos határidő utolsó napján a végrehajtónak postára adják.

A gyakorlatban gondot okoz, hogy hogyan számítsuk a kifogás előterjesztésének határidejét a végrehajtó mulasztása esetén. A határidő számításában a Vht. 217. § (6) bekezdése ad némi iránymutatást, ugyanakkor a c) pont szerinti „ésszerű idő” esetenként nehezen értelmezhető. Mulasztásos végrehajtási kifogás kapcsán véleményem szerint meg kell vizsgálni, hogy van-e a végrehajtó által elmulasztott konkrét határidő vagy sem, utóbbi esetben a 2016. évi Pp. 110. § (1) bekezdése szerinti harminc napos általános ügyintézési határidő az irányadó. A végrehajtó által elmulasztott, a Vht.-ben előírt, ennek hiányában az általános ügyintézési határidő leteltét követő naptól számítandó a tizenöt nap szubjektív jellegű és a három hónap objektív határidő. Ha a három hónap objektív határidőn túl terjesztette elő a kérelmét a kifogást előterjesztő, akkor a tizenöt napos határidőtől függetlenül a kifogása elkészt.

Ezt a gyakorlatot tágtítja egy másik megközelítés, amely szerint az objektív határidő meg sem kezdődik, amíg a végrehajtó mulasztásban van az állapot bűncselekmény analógiájára, a mulasztásról való tudomásszerzésig meg sem kezdődhet az objektív határidő, azaz a mulasztás folyamatban léte alatt előterjesztett végrehajtási kifogás határidőben beérkezettnek tekintendő. Véleményem szerint ez utóbbi álláspont túlságosan tágan értelmezi a végrehajtási kifogás előterjesztésére nyitva álló határidőt és lehetővé teszi, hogy akár több év után is kifogást terjesszen elő az arra jogosult, amely értelmezés nem biztosítja azt a jogalkotói szándékot, hogy negyedéven (három hónapon) túl a végrehajtó eljárása már ne legyen kifogásolható.

Másik gyakorlati probléma, hogy határidőben beérkezettnek tekinthető-e a végrehajtási kifogás, ha azt nem a végrehajtóhoz, hanem a végrehajtást foganatosító bírósághoz terjesztik elő tizenöt napon belül. A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16-án elfogadott 68. állásfoglalása szerint a Vht. 217. § (2) bekezdése alapján a végrehajtási kifogást a végrehajtónál kell benyújtani, ebből következően, ha a végrehajtási kifogás a Vht.-ban előírt szubjektív tizenöt napos határidőn belül nem a végrehajtónál nyújtják be, az elkésztnek tekintendő, azonban igazolási kérelem előterjesztésének helye lehet. Egy másik álláspont szerint amennyiben a bíróságra való érkezés a tizenöt napos határidőn belül megtörténik, megfelelő

az az eljárás is, ha az eljáró titkár határidőben beérkezettnek tekinti és elbírálja végrehajtási kifogást és a kifogás előterjesztéséről értesíti az önálló bírósági végrehajtót. A többségi gyakorlat azonban az első megoldást követi annak analógiájára, hogy a fellebbezést is elkésettnek tekinti a bírói gyakorlat, amennyiben azt nem a jogorvoslati kioktatás szerinti bírósághoz terjeszti elő határidőben a fellebbező fél.¹⁵ Ugyanakkor amennyiben esetlegesen a végrehajtó jogorvoslati tájékoztatása hibás volt, az esetben a felet mulasztás nem terheli, kifogása határidőben beérkezettnek tekinthető.

Amennyiben a végrehajtási kifogás elkésett, a kifogás hivatalbóli elutasításának van helye, annak érdemi vizsgálata tehát meg sem kezdhető.¹⁶

4.1.3. A kifogásolt végrehajtói intézkedés vagy mulasztás

A végrehajtási kifogást a *végrehajtó intézkedése, vagy intézkedésének elmulasztása esetén* akkor lehet előterjeszteni, ha az

- a végrehajtási eljárás szabályait sérti, és
- a kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét sérti, valamint
- az intézkedés vagy mulasztás lényegesen jog- és érdeksértő, azaz a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatással volt.

A harmadik feltétel fenn nem állása esetén a Vht. 217. § (5) bekezdése alapján a kifogás hivatalbóli elutasításának lehet helye, a gyakorlatban ezt azonban igen ritkán alkalmazza bíróság. Esetenként kell mérlegelni, hogy az adott intézkedés vagy mulasztás lényegesen jogszabálysértő-e, annak volt-e érdemi kihatása az eljárásra. Ha nyilvánvalóan nem, akkor hivatalból elutasíthatja a kifogást. Ha nem ennyire nyilvánvaló a jogsértés lényegtelensége, kifogást érdemben kell elbírálni.

A végrehajtási kifogás előterjesztése esetén pontosan meg kell jelölni a *sérelmezett végrehajtó intézkedést* lehetőleg sorszámra hivatkozással, vagy pontosan meg kell határozni, hogy mit mulasztott el a végrehajtó. Egyúttal *határozott kérelmet* kell előterjeszteni, azaz elő kell adni, hogy a kifogásolt végrehajtói intézkedés megsemmisítését vagy megváltoztatását kéri-e a fél, illetve mulasztás esetén milyen intézkedés megtételére kéri utasítani a végrehajtót.

A Vht. 217. § (3) bekezdése az 2016. évi Pp. hatályba lépésével módosult, kikerült a keresetlevél benyújtására és kellékeire vonatkozó rendelkezés.

¹⁵ BH2001. 47.

¹⁶ BH1998. 540.

Ennek alapján a 2016. évi Pp. 170. §-a nem alkalmazható, továbbá nem kell a kifogást formanyomtatványon előterjeszteni, elegendő a *beadványok formai követelményeinek megfelelnie* a kifogásnak.

A Vht. 217. § (4) bekezdése kimondja, hogy a végrehajtó intézkedése ellen bármilyen címen előterjesztett megtámadását végrehajtási kifogásnak kell tekinteni. Ezzel lényegében a 2016. évi Pp. által alapelveként rögzített tartalom szerinti elbírálás elvét rögzíti a jogalkotó a Vht.-ben is. Ha az ügyfél beadványát nem végrehajtási kifogásnak nevezi meg, abban azonban mégis a végrehajtó valamely intézkedését vagy annak elmulasztását sérelmezi, beadványát tartalma szerint végrehajtási kifogásnak kell tekinteni.¹⁷ Ha nem egyértelmű, hogy végrehajtási kifogást vagy más kérelmet kívánt a fél a bírósághoz előterjeszteni, célszerű hiánypótlási felhívás keretében tisztázni, hogy pontosan milyen kérdésben kéri a bíróságtól a döntéshozatalt.

A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16-án elfogadott 10. állásfoglalása szerint a Vht. szerinti végrehajtási kifogás kizárólag a végrehajtó és nem más szerv intézkedése ellen terjeszthető elő, ezért amennyiben a mezőgazdasági hasznosítású földre az árverést a 191/2014. (VII. 31.) Kormányrendelet alapján a mezőgazdasági igazgatási szerv folytatja le, az árverésen hozott döntés a hivatkozott kormányrendelet 11. § (2) bekezdése és 12. § (1) bekezdése alapján közigazgatási eljárásban, fellebbezéssel támadható meg.

4.1.4. A végrehajtási kifogás előterjesztésére jogosultak köre

Végrehajtási kifogást a *feleken kívül más érdekelt* is előterjeszthet.

A végrehajtási eljárásban felek: a végrehajtást kérő és az adós. Egyéb érdekeltként járhat el például a végrehajtási eljárásba bekapcsolódni kívánó zálogjogosult, az árverési vevő vagy a közös tulajdonban lévő ingatlan árverése esetén az árverési értékesítést kérő, nem adós tulajdonostárs.

Itt jegyezném meg, hogy ha az egyéb érdekelt a végrehajtó által jogszerűen lefoglalt vagyontárgy foglalás alóli feloldását kéri tulajdonjoga vagy más olyan joga alapján, amely a végrehajtás során történő értékesítésnek az akadálya, akkor a végrehajtási kifogás megnevezésű beadványát tartalma szerint végrehajtási igényper iránti keresetlevélnek kell tekinteni. Ez esetben a foglalás során a végrehajtó törvénysértést nem követett el, végrehajtási igényperben az egyéb érdekeltnek, mint felperesnek kell bizonyítania, hogy a jogszerűen lefoglalt vagyontárgy az ő tulajdona. Ha a kérelmező egyéb érdekelt

¹⁷ BH2002. 21.

a végrehajtó eljárásának jogszerűségét is kifogásolja, azaz törvénysértésre hivatkozik, beadványa tekinthető végrehajtási kifogásnak is.¹⁸

4.1.5. A végrehajtási kifogás előterjesztése illetékköteles

A korábban illetékmentesen előterjeszhető jogorvoslat *illetékkötelessé vált*,¹⁹ annak mértéke az Itv. 43. § (8) bekezdése alapján 15.000 Ft tételes illeték.

A végrehajtási eljárásra kiterjed az alapeljárásban engedélyezett költségkedvezmény, illetve a végrehajtási eljárásban is engedélyezhető a fél részére költségmentesség. A költségmentesség a végrehajtási eljárásban ugyanakkor a Pp. 95. § (6) bekezdése alapján ténylegesen költségfeljegyzési jog kedvezményét jelenti, hiszen az állam által előlegezett költséget a „pervesztes fél” költségmentességére tekintet nélkül viselni köteles.

Szintén az Itv. 43. § (8) bekezdése rendelkezik arról, hogy ha a kifogás teljesen alapos, a tételes illeték a kifogást előterjesztő fél részére visszatérítendő, azaz az eljárás ez esetben utóbb illetékmentesség válik. Véleményem szerint amennyiben a kifogás csak részben alapos, nincs helye ezen visszatérítésre vonatkozó szabály alkalmazásának.²⁰

Az illetéket több végrehajtói intézkedés esetén intézkedéseként kell leróni. Ha például 40 ingatlan becsértékét kifogásolja az előterjesztő, akkor 40 alkalommal kell leróni a 15.000 forintot.²¹

A végrehajtási kifogást elbíráló végzéssel szembeni fellebbezés illetéke az Itv. 47. § (1) és (3) bekezdése alapján 7000 Ft.

Nem ritka az az eset, hogy a végrehajtó a végrehajtási kifogásnak haladéktalanul eleget tesz, a 2016. évi Pp. és a Vht. keretei között saját maga orvosolja eljárási hibáját, majd ezt követően terjeszti be az iratokat a bíróságra. Ezek az úgynevezett *okafogyott végrehajtási kifogások*.

A Civilisztikai kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16. napján elfogadott 30. és 31. állásfoglalásai alapján a végrehajtó saját hatáskörben csupán a jegyzőkönyvei kijavítására vagy kiegészítésére jogosult, az intézkedését

18 Ld. még: BDT2002. 690.

19 Beiktatta a 2011. évi CLVI. törvény 159. § (5) bekezdése, hatályos 2011. november 30-tól.

20 Így foglalt állást: SZENTMIHÁLYI-MOLNÁR Gréta: *A végrehajtási kifogás, különös tekintettel a becsérték elleni kifogás sajátosságaira*. 4. rész: Illetékfizetési kötelezettség vagy költségmentesség? [https://www.mabie.hu/attachments/article/153/A%20v%C3%A9grehaj%C3%A1si%20kifog%C3%A1s,%20k%C3%BCI%C3%B6n%C3%B6s%20tekintettel%20a%20becs%C3%A9rt%C3%A9k%20elleni%20kifog%C3%A1s%20saj%C3%A1t%C3%A1t%C3%A1toss%C3%A1gaira.pdf](https://www.mabie.hu/attachments/article/153/A%20v%C3%A9grehaj%C3%A1si%20kifog%C3%A1s,%20k%C3%BCI%C3%B6n%C3%B6s%20tekintettel%20a%20becs%C3%A9rt%C3%A9k%20elleni%20kifog%C3%A1s%20saj%C3%A1t%C3%A1t%C3%A1t%C3%A1toss%C3%A1gaira.pdf) (2020. 10. 01.)

21 Ezen álláspontot osztják: SZENTMIHÁLYI-MOLNÁR i. m. és MOLNÁR-BENCSIK i. m. III. 5. rész: a végrehajtási kifogás előterjesztésének költségvonzata.

saját hatáskörben nyilvánvaló jogszabálysértés esetén sem vonhatja vissza, a jogszabálysértő intézkedését kizárólag a végrehajtást foganatosító bíróság jogosult megsemmisíteni. Az ilyen végrehajtási kifogásról ezért a döntéshozatal nem mellőzhető. Felhívhatja a bíróság a felet, hogy eláll-e a kifogásról és elállás esetén megszüntetheti a végrehajtási kifogás kapcsán indult eljárást, de ez esetben a kifogást előterjesztő fél köteles viselni az elállás folytán a mérsékelt eljárási illetéket. A fél számára kedvezőbb, ha a kifogást érdemben bírálja el a bíróság, helyt adva a végrehajtási kifogásnak és megállapítva a jogsértés tényét és az indokolásban tér ki arra, hogy azt utóbb már a végrehajtó saját maga helyesbítette. Ez esetben a kifogás illetékét teljes egészében vissza tudjuk téríteni az előterjesztő részére, azaz a költségeket még részben sem viseli a fél, mint elállása esetén. Amennyiben a végrehajtó a kifogását saját maga orvosolta, a Sátoraljaújhelyi Járásbíróságon jellemző gyakorlat az, hogy a Vht. 217/B. §-a szerinti szankció nem került alkalmazásra a végrehajtóval szemben.

A végrehajtási kifogásról rendszerint a rendelkezésre álló iratok alapján dönt a bíróság. Döntéséhez további végrehajtói iratokat szerezhet be, vagy egyéb *bizonyítékok csatolására* hívhatja fel a feleket. Ha szükségesnek tartja a bíróság, a feleket és más érdekeltet meghallgathatja. A bizonyítási teher a Pp. általános szabályai alapján rendszerint a végrehajtási kifogást előterjesztő felet terheli, azaz akinek érdekében áll, hogy a releváns tényeket a bíróság valónak fogadja el.²²

4.1.6. A bíróság döntési jogköre a végrehajtási kifogások kapcsán

Korábban utaltam már arra, hogy a végrehajtási kifogás kapcsán a *bíróság kötve van a kifogást előterjesztő kérelméhez*, annak keretei között járhat el. Ez alól egy kivétel van, a Vht. 217/A. § (4) bekezdése ugyanis lényeges eljárási szabálysértés esetén lehetőséget ad a kérelem korlátaira tekintet nélkül a végrehajtó intézkedésének megsemmisítésére azzal, hogy a végrehajtót új végrehajtói intézkedés megtételére kötelezheti a bíróság.

A bíróságnak kasszációs és reformatórius jogköre egyaránt van, az alábbi *döntéseket* hozhatja a végrehajtási kifogás kapcsán:

1. A végrehajtó intézkedésének megsemmisítése és a végrehajtó új intézkedés megtételére való kötelezése a kérelem korlátaira tekintet nélkül.
2. A kifogásolt intézkedést részben vagy egészben megsemmisíti.

²² BH1998. 237, Megjegyzés: A 2016. évi Pp. a bizonyítási kötelezettség terminológia helyett a bizonyítási érdek terminológiát használja, tartalmában azonban az 1952. évi Pp. szabályozásával lényegében egyezően, ezért az 1952. évi Pp-n alapuló eseti döntés e körben továbbra is irányadó.

3. A kifogásolt intézkedést részben vagy egészben megváltoztatja.
4. A jogszabálysértés tényét megállapítja, és a végrehajtót az elmulasztott intézkedés megtételére utasítja.
5. A jogszabálysértés hiányában vagy azok nem lényeges sérelme esetén a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartja és a végrehajtási kifogást elutasítja.

A költségek viseléséről a bíróság hivatalból határoz. Amennyiben az adós által előterjesztett végrehajtási kifogás eredményeképpen a bíróság a végrehajtói intézkedést megsemmisíti, azaz az adós végrehajtási kifogása eredményes lesz, az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése vagy a 2016. évi Pp. 83. §. (1) bekezdése alapján a költségeket az ellenérdekű félnek minősülő végrehajtást kérő viseli, nem pedig az adott esetben jogszabálysértően eljáró végrehajtó.²³

A végrehajtási kifogásról szóló döntés ellen *fellebbezésnek* van helye a Vht. 218. § (1) bekezdése alapján. A végrehajtó fellebbezési jogosultsága a Vht. 218. § (2) bekezdése alapján korlátozott, hiszen a végrehajtó nem fél az eljárásban, érdekeltsége túlnyomó részt a megismétlendő eljárásokhoz kapcsolódik vagy a saját költségei kapcsán áll fenn. Ez utóbbi jogszabályi rendelkezésen kívül a végrehajtónak nincs jogorvoslati joga, így például nem fellebbezhet, ha a bíróság a jogsértés megállapítása mellett a végrehajtót az elmulasztott intézkedés megtételére kötelezte, vagy a felosztási tervet nem a végrehajtási költségeket érintően megváltoztatta.

A végrehajtási kifogással szemben a felülvizsgálatot a Vht. kizárja.

Több bírósági határozat²⁴ foglalkozik a végrehajtói jogkörben okozott kárért való felelősséggel. A Vht. rögzíti a 225. § (2) bekezdésében, hogy a végrehajtó eljárása a bíróság eljárásával azonos, továbbá a 236. § (1) bekezdésében kimondja, hogy a végrehajtó a Ptk. alapján felel a működése körében, illetve az eljárása során okozott kárért a végrehajtói jogkörben okozott, szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint.

Fontos hangsúlyozni, hogy a Ptk. 6:549. § (2) bekezdése alapján a kártérítés előfeltétele a rendes jogorvoslat kimerítése. Végrehajtói működési körben okozott kár esetén e rendes jogorvoslat a végrehajtási kifogás. A fél csak akkor tesz eleget a végrehajtási kifogással élés törvényi követelményének, ha abban annak a konkrét intézkedésnek vagy mulasztásnak az orvoslását is kéri, amely miatt károsodott. Amennyiben a károsult végrehajtási kifogás keretében meg sem próbálja elhárítani az őt ért konkrét jogsérelmet, utóbb

²³ BH1998. 33.

²⁴ BH2008. 120, BH2011. 309.

kárigényre előfeltétel hiányában nem hivatkozhat, hiszen nem merítette ki azon jogorvoslati lehetőséget, amelyben a végrehajtó jogszabálysértő tevékenysége vagy mulasztása esetleg eredménnyel orvosolható lett volna, ezáltal a kár bekövetkezte külön per nélkül elhárítható lett volna.

Mindezek alapján ha a rendes jogorvoslatot a fél nem merítette ki, a Ptk. speciális feltételének hiányában a kártérítési felelősség általános feltételeinek vizsgálata szükségtelen. Érdekes azonban, hogy ha a végrehajtó nem tájékoztatja a felet a kifogás előterjesztésének lehetőségéről, a rendes jogorvoslat hiánya a fél kártérítési igényét nem zárja ki.²⁵

Fontos továbbá, hogy a kártérítési perben eljáró bíróságot a kifogást elbíráló jogerős bírósági határozat köti, a végrehajtói jogkörben okozott kár megtérítésére irányuló per nem rendkívüli jogorvoslati eszköz, a jogerős bírósági határozat jogellenességének újbóli vizsgálata tehát a kártérítési perben kizárt.²⁶

A gyakorlatban előfordul, hogy a végrehajtási kifogással 'szinonim' fogalomként kezelik az önálló bírósági végrehajtó intézkedése ellen benyújtott panaszügyek intézéséről, a panaszügyek felügyeletéről és a fegyelmi eljárások nyilvántartásáról szóló 3/2015. (II. 15.) IM rendelet által rendszeresített panaszt, noha a két jogintézmény koránt sem azonos.²⁷ Míg a bíróság által elbírált végrehajtási kifogás a végrehajtó eljárási jogszabálysértésével megvalósuló jog- vagy érdeksérelem orvoslására irányul, addig a panasz a Magyar Bíróság Végrehajtói Kar által elbírált egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetését célozza (pl. a végrehajtó az ügyet nem etikusan intézi, nem megfelelő hangnemben beszél a féllel vagy nem nyújt megfelelő tájékoztatást), ezért a panasz nem illeszkedik a végrehajtással kapcsolatos jogorvoslatok rendszerébe. Mivel a panasszal a végrehajtó jogszabálysértő tevékenysége vagy mulasztása nem orvosolható, ezért a panasz álláspontom szerint a végrehajtói jogkörben okozott kártért való felelősség kapcsán nem minősül rendes jogorvoslatnak, azaz nem előfeltétele a kártérítési keresetnek.

4.1.7. Konkrét jogesetek bemutatása példálózó jelleggel

Mivel a végrehajtó bármely intézkedése vagy annak elmulasztása kifogásolható, így rengeteg példát lehet felsorolni a végrehajtási kifogások kapcsán.

Kifogással *gyakran támadják* például az adósok a *végrehajtó* azon, az eljárás *kezdeti* szakaszában kiadott *felhívását*, hogy a tartozásukat haladéktalanul

25 Debreceni Ítéltábla Pf.2.20.19/2008/4.

26 Legfelsőbb Bíróság Pf.V.25.656/2002.

27 GYOVAI – KISS-KONDÁS – KORMOS – LUKÁCS – NAGY – SCHADL i. m. 4.1. végrehajtási kifogás, 4.1.5. a végrehajtási kifogás és a panasz elhatárolása című fejezete.

fizessék ki a végrehajtást kérő részére. Amennyiben az adós azt állítja, hogy eleve nem tartozik a végrehajtást kérőnek, vagy tartozott, de a követelést időközben kiegyenlítette, nem feltétlenül végrehajtási kifogásnak, sokkal inkább perújításnak vagy végrehajtás megszüntetése iránti kérelem előterjesztésének van helye. Ilyenkor hiánypótlási felhívás keretében célszerű tisztázni, hogy az adós valóban végrehajtási kifogást kívánt-e előterjeszteni. Amennyiben ragaszkodik a végrehajtási kifogás elbírálásához, azt rendszerint el kell utasítani, hiszen a végrehajtónak a végrehajtható okirat alapján eljárási kötelezettsége van, jogszabálysértést a felhívással nem követ el, mi több, ennek elmulasztása vezetne törvénytörtő végrehajtói mulasztáshoz.

Gyakran hivatkozott kifogási ok a fokozatosság elvének sérelme is, amelyet a Vht. 7. §-a rögzít. Egy ügyben a végrehajtást kérő a végrehajtási lapon azt választotta, hogy a végrehajtó elsősorban letiltás vagy hatósági átutalási megbízás útján kísérelje meg behajtani a követelést. Az egyetemleges adóstársak ez alapján azt kifogásolták, hogy a végrehajtó a végrehajtást kérő külön rendelkezése nélkül lefoglalta az autójukat, miután a munkabérre vezetett letiltás útján a követelés előreláthatólag csak aránytalanul hosszú időn belül térült volna meg. A kifogást a bíróság elutasította. A végzés indokolása szerint nem sérült a fokozatosság elve az ingó vagyon lefoglalásával, a végrehajtást kérőnek nem kellett kifejezetten kérni a végrehajtó eljárását, elegendő volt az, hogy a végrehajtást kérő nem korlátozta a végrehajtási eljárást meghatározott vagyontárgyakra, ezáltal nem zárta ki a vagyonban való fokozatos továbbhaladást a munkabérre vezetett letiltás vagy inkasszó eredménytelensége esetén. A végrehajtó a Vht. 7. § (2) bekezdése alapján köteles mindent megtenni a követelés behajtása iránt, ha a letiltás vagy az inkasszó nem, vagy nem kellő eredményre vezet, így jogszerűen járt el, amikor az eljárást az ingó vagyon lefoglalásával folytatta.

Nem ritka, hogy az adós a munkabérére vezetett letiltást, annak mértékét, letiltás alól mentes juttatások letiltását, hatósági átutalási megbízás kiadását vagy az inkasszó keretében levont összeg mértékét sérelmezi. Az egyes kifogások során az ügy konkrét körülményeit és a Vht. vonatkozó rendelkezéseit kell vizsgálni, a végrehajtói inkasszó kapcsán azonban a bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy a végrehajtó eljárása megfelelő volt-e, azaz indokolt volt-e az inkasszó kiadása, továbbá az az adós bankszámlájára vonatkozott-e. Amennyiben esetlegesen a pénzügyintézet megsértette a hatósági átutalási megbízás mértékére irányuló szabályokat [Vht. 79/A. §], a mentes összegek levonásáért a pénzügyintézet felelős a Vht. 79/E. § (3) bekezdése alapján, amely igényét az adós azonban külön peres eljárásban érvényesítheti a pénzügyintézettel szemben. Amennyiben

a nem adós számlatulajdonost megillető pénzösszeg is levonásra került az inkasszó keretében, a másik számlatulajdonos a 79/C. § (3) bekezdése alapján végrehajtási igénypert indíthat a végrehajtást kérő ellen. Szokták sérelmezni az adósok azt is, ha a végrehajtó a munkabérré vezetett letiltás mellett, azzal egy időben inkasszálja a bankszámlájukat, azaz hatósági átutalási megbízást is kiad a pénzforgalmi szolgáltatónak. Főszabályként a végrehajtók igyekeznek a párhuzamos eljárást elkerülni, álláspontom szerint azonban kifejezett tiltó rendelkezés hiányában amennyiben azt a tartozás összege indokolja, nem kizárt e körben az egyidejű eljárás sem.

Kifogásolhatja az adós, hogy a végrehajtó a végrehajtás alól mentes vagyontárgyakat foglal le, vagy olyan vagyontárgyat is lefoglalt, amelyek nem az adós tulajdonában állnak. Az ingófogalás kapcsán a Vht. 86. §-a például törvényi vélelmet állít fel, hogy az adós birtokában lévő ingó dolgoknak ő a tulajdonosa is. Egy kifogásban az adós azt sérelmezte, hogy a végrehajtó olyan vagyontárgyakat foglal le az általa bérelt ingatlanban, ami a bemutatott bérleti szerződés alapján bérbeadó tulajdona volt. Az ügyben a végrehajtási kifogást a bíróság elutasította, mivel a bérleti szerződésben felsorolt ingóságok nem voltak kellően körülírva, minden bizonyítás nélkül, kétséget kizáróan nem lehetett megállapítani, hogy a bérleti szerződésben megjelölt hűtő azonos a bérelt ingatlanban lévő hűtőszekrényvel, azaz a törvényi vélelmet alkalmazva a bíróság álláspontja szerint a végrehajtó a foglalás során helyesen járt el. Tájékoztatta továbbá a bíróság az adóst, hogy a bérbeadó végrehajtási igényperben kérheti a végrehajtó által jogszerűen lefoglalt ingóságok kiadását. Egy másik, hasonló esetben az adós azt állította, hogy a gépjárműnyilvántartás szerint a tulajdonában álló tehergépjárművet időközben eladta egy cég részére, majd attól bérbe vette, ezért van még a munkagép jelenleg is a birtokában. Ez esetben is elutasította a bíróság a végrehajtói foglalást sérelmező végrehajtási kifogást figyelemmel arra, hogy a végrehajtó a gépjárműnyilvántartás adatai (Vht. 103. § (3) bekezdés) és a birtokállapot alapján a bíróság álláspontja szerint a törvényi vélelmet helyesen alkalmazva köteles volt lefoglalni az ingóságot, az új tulajdonos tulajdoni igényét ez esetben is végrehajtási igényperben érvényesítheti a végrehajtást kérővel szemben, azaz viselnie kell annak jogkövetkezményét, hogy a tulajdonosváltozás tényét a gépjárműnyilvántartásba nem jegyeztette be.

Érdekes végrehajtási kifogás volt egy meghatározott cselekmény végrehajtására irányuló végrehajtási eljárásban – ahol a végrehajtandó határozat szerint az adós meghatározott mennyiségű tűzifa és gallyfa kiadására volt köteles –, amikor az adós azt sérelmezte, hogy a végrehajtó a sikertelen helyszíni eljárás után, az adós

lakóhelyén a kiadni rendelt fát nem találta, annak pénzegyenértékére folytatta végrehajtást és az ítéletben meghatározott fa ellenértékének megfizetésére kötelezte az adóst. Ezt a kifogást is elutasította a bíróság Vht. 179. § (3) bekezdése alapján figyelemmel arra, hogy ha a helyszínen a kiadni rendelt ingóságok nem találhatóak, sem a végrehajtó, sem a végrehajtást kérő nem köteles az adós lakóhelyétől eltérő helyre kimenni (jelen esetben a közeli erdőbe) és a fát kitermelni, ezért helyesen járt el a végrehajtó, hogy a végrehajtást a fa értékének megfelelő összeg behajtása iránt folytatta.

Helyt adott ugyanakkor a bíróság az adós végrehajtási kifogásának és a végrehajtó ingatlan árverési hirdetményét megsemmisítette, továbbá a végrehajtót újabb ingatlanárverési hirdetmény kibocsátására kötelezte a BH2009. 114. számú eseti döntés alapján, amely általánosságban is iránymutatást ad arra, hogy az árverési hirdetménynek milyen pontossággal kell tartalmaznia az ingatlan jellemző tulajdonságait. Az árverés iránt érdeklődők – későbbi árverési vevők – vásárlási szándéka a hirdetményben közzétett adatok alapján alakult ki, az érdeklődők a közzétett árverési feltételek ismeretében döntenek abban a kérdésben, hogy vevőként jelentkeznek-e az árverésre, ezáltal a hirdetmény az árverésre, annak véleményére lényegesen kihat. Mindezek alapján az árverési hirdetménynek az árverés időpontjában fennálló valós és lényeges adatokat, tényeket és körülményeket kellő pontossággal és részletességgel kell tartalmaznia. Részletes információt kell adni a hirdetménynek arra vonatkozóan, hogy az ingatlan milyen állagú, milyen tartozékokkal és alkotórészekkel ellátott, valamint milyen lényeges tulajdonságokkal rendelkezik. Az adott ügyben a bíróság véleménye szerint az a tény, hogy az ingatlanon elvégzett átalakítási és bővítési munkálatok folytán az épület használatbavételi engedéllyel még nem rendelkezik, készütségi foka nem teljes és az ingatlan-nyilvántartási térképi helyzet sem a valóságot tükrözi, olyan lényeges információ, amely a potenciális árverési vevők vételi szándékát jelentősen befolyásolhatja. Egye leendő árverési vevőnek ilyen körülmények ismeretében számolnia kell azzal, hogy a használatbavételi engedély hiányában akár az épület részbeni lebontására is kötelezhetik, vagy amennyiben fennmaradási engedélyt kap az épület, úgy a tulajdonos a kár nagyobb összegű bírsággal is sújtható, így mindezen kötelezettségek terhe mellett vásárolja meg az ingatlant a vevő. Ezen indokok alapján a bíróság álláspontja szerint az adósok végrehajtási kifogása alapos volt, mivel az árverési hirdetmény az ingatlan jellemző sajátosságai körében lényeges tények vonatkozásában hiányos volt.

Helyt adott a bíróság annak az adósi végrehajtási kifogásának is, ahol az adós munka és tűzvédelmi előadói munkakörben dolgozott és az általa

előadottak, továbbá a becsatolt munkáltatói igazolás szerint az adós nem helyhez kötött irodai tevékenységet látott el, hanem gyakran a helyszínen tartotta az ügyfelekkel a kapcsolatot, ott végezte el balesetmegelőző munkaköri feladatait, továbbá kijárt a konkrét tüzeset, vagy baleset helyszínére, valamint egyeztetést végzett az érintett hatóságokkal. A kifogásban a bíróság a munkáltató nyilatkozatából, az adós által előadottakból, valamint a munka és tűzvédelmi előadói munkavállalói feladatokkal kapcsolatos köztudomású tényekből arra vont következtetést, hogy az adós foglalkozásának gyakorlásához a gépjárműve nélkülözhetetlen, annak hiányában nem, vagy csak rendkívül aránytalan megterhelés útján tudná ellátni munkaköri feladatait. Figyelemmel arra, hogy a gépjármű becsértéke nem éri el a 13/2001. (X. 10.) IM rendelet 1 § b) pontja szerinti 1,2 millió Ft értékhatárt, a becsértéke csupán 450.000 Ft, ezért a Vht. 103. § (6) bekezdése alapján az adós gépjárműve mentes a végrehajtás alól, a végrehajtó által nem lett volna lefoglalható, ezért a végrehajtó ingófogalásra vonatkozó jegyzőkönyvét a bíróság megsemmisítette.

Helyt adott a bíróság a végrehajtási kifogásnak és a végrehajtó ingatlanárverési jegyzőkönyvét megsemmisítette az ingatlanárverési hirdetemény megfelelő kézbesítésének és kifüggesztésének hiányában. A Vht. 159. §-a szerinti folyamatos ingatlanárverési hirdetemény közzététele nem jelenti formálisan az újabb árverés kitűzését és megkezdését, az első érvényes vételi ajánlat megtételéig tart az úgynevezett folyamatos licit lehetősége. Ha egy árverező ajánlatot tesz, akkor az eljárás átvált az általános szabályok szerint kitűzött árverés lefolytatására azzal, hogy ez esetben az újabb ingatlanárverési hirdetemény internetes közzététele automatikusan megtörténik, de ezen felül azt kézbesíteni kell a Vht. 144. és 145. §-aiban meghatározott feleknek és szerveknek, valamint intézkedni kell a hirdetemény kifüggesztése iránt. A fentiek alapján a bíróság véleménye szerint nem volt elegendő, ha a folyamatos licit után kitűzött újabb árverés kapcsán a végrehajtó az újabb árverési hirdeteményt az árverési rendszerben automatikusan közzétette, hanem a Vht. 144. §-a szerint az újabb ingatlanárverési hirdeteményt kézbesíteni kellett volna a feleknek, továbbá mindazon személyeknek, akiknek az ingatlanra vonatkozólag az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett joguk van, valamint a jegyzőnek és az ingatlanügyi hatóságnak. A Vht. 145. §-a alapján szükséges lett volna továbbá az árverési hirdeteményt kifüggeszteni a bíróság, a polgármesteri hivatal és az ingatlanügyi hatóság hirdetőtábláján is.

A fentiekből látható, hogy a végrehajtási kifogások tárgya igen változatos lehet, annak számbavétele maradéktalanul nem lehetséges, a fenti felsorolás tényleges eseteken alapuló, példálózó jellegű. A végrehajtási kifogásokat

mindig a tényállás pontos ismerete és a vonatkozó jogszabályhelyek, valamint az irányadó bírói gyakorlat alapján egyedileg kell mérlegelni és eldönteni.

4.2. Nevesített végrehajtási kifogások

A Vht. több rendelkezése tartalmaz speciális szabályokat a végrehajtási kifogással kapcsolatban, mintegy nevesít néhány esetkört, amelyek kapcsán végrehajtási kifogás előterjesztésének lehet helye.

Ilyen nevesített végrehajtási kifogás a Vht.-ban például:

- a Vht. 52/A. § (8) bekezdése szerint a részletfizetési kérelemmel kapcsolatosan,
- a Vht. 140. § (7) bekezdése szerint az ingatlan becsértékével kapcsolatosan [ún. becsérték kifogás],
- a Vht. 171. § (4) bekezdése szerint a felosztási tervvel kapcsolatban,
- a Vht. 182/A. § (3) bekezdése szerint a lakóingatlan kiürítésének elhalasztásával kapcsolatban,
- a Vht. 217. § (6) szerint a végrehajtó mulasztásával kapcsolatban [ún. mulasztásos kifogás],
- a Vht. 254. § (5) bekezdése szerint a végrehajtó díjazásával kapcsolatban [ún. díjjegyzék kifogás].

Itt említeném meg, hogy az ún. elévülési kifogást a bírói gyakorlat nem kifogásként, hanem végrehajtás megszüntetése iránti kérelemként bírálja el figyelemmel arra, hogy ez esetben az adós nem a végrehajtó valamely intézkedésének jogszerűségét vitatja, hanem elévülésre hivatkozással azt állítja, hogy a követelés tőle már szabályszerűen nem követelhető, azaz már nem tartozik a végrehajtást kérőnek.

A nevesített végrehajtási kifogások közül a *becsérték kifogásokat* emelném ki azok gyakorisága okán. Fontos hangsúlyozni, hogy a becsérték kifogások esetén tulajdonképpen a végrehajtó nem követ el jogszabálysértést, nem szakszerűtlenül jár el, mégis megadja a Vht. kifogásolás lehetőségét azért, hogy az ingatlan becsértéke mind inkább a valós forgalmi értéken kerülhessen megállapításra. Ez az oka annak, hogy a becsérték kifogás esetén a Vht. 217/B. §-ában foglalt, a végrehajtóval szemben alkalmazandó vagyoni szankció a Vht. 217/B. § (2) bekezdése alapján nem szabható ki.

Nem hangsúlyozzák a kommentárok²⁸ azon fontos körülményt, hogy a

28 Sem a Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez (BÍRÓ – GYEKICZKY – KAPA – NÁDAS – RAB – ZOLTÁN – ZOLTÁN i. m.), sem a bírósági végrehajtásról

becsérték kifogás csak ingatlan becsértékének megállapítása esetén van helye, ingó vagyontárgy esetében ilyen kifogás nem terjeszthető elő. A Vht. a becsérték kifogást kizárólag ingatlan esetén nevesíti, ingó becsértékének vitatása esetén a végrehajtó a fél kérelmére szakértő-becsüst köteles alkalmazni. A kifogás kizártsága természetesen csupán az ingó becsértékének összegszerűségére vonatkozik, a végrehajtó egyéb eljárása e körben is kifogásolható, például utasítható a végrehajtó, hogy alkalmazzon szakértő-becsüst az ingó becsértékének meghatározására. A bíróság egyet nem tehet az ingó dolgok kapcsán; nem értékelteheti fel az ingó becsértékét kirendelt szakértővel úgy, mint ingatlan esetén, ingók esetében ez a végrehajtó és az általa megbízott szakértő-becsüs feladata.

A 4.1. részben 4.1.1 – 4.1.6. pontban ismertettek becsérték kifogás esetén is irányadóak az alábbi kiegészítésekkel.

4.2.1. A határozott kérelem értelmezési kérdései

Kellően *határozott kérelemként* fogadja el a Miskolci Törvényszék gyakorlata a kérelmet, ha a kifogást előterjesztő fél csupán annyit mond, hogy álláspontja szerint az ingatlan becsértéke a végrehajtó által megállapított becsértéknél alacsonyabb, vagy magasabb, azaz nem konkrét összegben jelöli meg a megállapítani kért becsérték összegét.²⁹ Ezzel ellentétes álláspontra helyezkedett a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása 2012. október. 18-19. napján 8. számú állásfoglalásában,³⁰ ahol azt mondta ki, hogy a becsérték megállapítását támadó végrehajtási kifogásban mindig összegszerűen meg kell határozni a megállapítani kért becsértéket.³¹

Véleményem szerint a megengedőbb gyakorlatot a követendő tekintettel arra, hogy a kifogást előterjesztő – például egy korábbi, az ingatlanra vonatkozó értékbecslés és a jelenlegi forgalmi értékek alapján – rendszerint csak arra tud következtetést vonni, hogy az ingatlan valós forgalmi értéke eltér a végrehajtó által megállapítottól, pontos értéket azonban csupán becsléssel

szóló 1994. évi LIII. törvény nagykommentárja [KISS Nikolett – OSZTOVITS András – POMÉISL András – VILLÁM Krisztián: *A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény nagykommentárja*. Opten Informatikai Kft. 2015, internetes kommentár, www.opten.hu, 10. 01.] nem tartalmazza.

29 Így foglalt állást: SZENTMIHÁLYI-MOLNÁR i. m. 3. rész: A kérelem tartalma.

30 Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozásának 2012. október. 18-19. napján elfogadott 8. állásfoglalása. <https://kuria-birosag.hu>, szakmai testületek állásfoglalásai, civilisztikai kollégiumvezetők országos értekezletének állásfoglalásai. (2020. 10. 01.)

31 Ezen állásponttal értenek egyet: BENCZE-BÓZSÁR i. m. II.3.9. rész: A becsérték elleni kifogás, és GYURIK i. m. IV.1.3. rész: A becsérték kifogás tartalmi követelménye.

tud megállapítani, hiszen a végrehajtási kifogás előterjesztésére nyitva álló határidőn belül magánszakértői vélemény beszerzésére vagy előzetes bizonyítás lefolytatására nincs idő. A végrehajtási eljárás egy nemperes eljárás, annak keretein belül álláspontom szerint a peres eljárás szerinti határozott kereseti kérelem fogalma tágítandó, a végrehajtási eljárásban elfogadható az alacsonyabb vagy magasabb érték megállapítását kérő kérelem.

4.2.2. Az egyéb érdekelt felek személyi köre

A becsérték kifogást *más érdekeltként* minden olyan személy előterjesztheti, akinek az ingatlanra vonatkozóan az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett joga van. Gyakori, hogy a végrehajtási eljárásba bekapcsolódni kívánó jelzálogjogosult terjeszti elő a becsérték kifogást. Ugyanakkor akinek még csak széljegyként került feltüntetésre az ingatlanra vonatkozó valamely joga, annak – még – nincs joga becsérték kifogást előterjeszteni, így vele a becsértéket közölni sem kell.³²

A Vht. 140. § (2) bekezdése külön nevesíti egyéb érdekeltként a Nemzeti Földalapot, mint becsérték kifogás előterjesztésére jogosult szervezet. Ennek indoka, hogy a Magyar Állam a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 35. § (6) bekezdése alapján a föld árverésének sikertelensége esetén köteles a végrehajtó vagy a bíróság által megállapított becsértéken a földet megvásárolni, ezért nem zárható el az állam a becsérték vitatásától.

4.2.3. Költségmentesség és egyéb eljárási szabályok

A Vht. 34. § (2) bekezdése törvényi szintre emelte a korábbi, az időközben hatályon kívül helyezett 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 4. § c) pontjából levezetett azon bírói gyakorlatot, hogy a végrehajtási eljárásra is kiterjedő vagy a végrehajtási eljárásban engedélyezett *költségmentesség és költségfeljegyzési jog nem terjed ki a szakértő közreműködésével felmerülő költségekre*, azaz a szakértői költséget a kifogást előterjesztő fél akkor is előlegezni köteles, ha egyébként költségmentességben vagy költségfeljegyzési jog kedvezményében részesült.

A becsérték kifogás további specialitása, hogy a kifogással egyidejűleg letétbe kell helyezni a szakértői költség azon részét, amelyet a 39/2012. (VIII. 27.) KIM rendelet előír. Ennek elmaradása a végrehajtási kifogás hivatalbóli elutasítását eredményezi. A gyakorlatban gond az, hogy a rendeletben meghatározott mértékű szakértői díjelőleg rendszerint nem fedezi a szakértő várható költségeit, ezért

32 BDT2000. 197.

a szakértői díjelőleg kapcsán hiánypótlásra kell felhívni a kifogást előterjesztő felet. A fenti jogszabály csak abban az esetben gyorsítaná az eljárás menetét, ha magasabb összegben határozná meg az előlegezendő díj mértékét.

Amennyiben a kifogást előterjesztő fél határozott összegben jelöli meg a megállapítani kért becsértéket és a bíróság felhívására azt a másik fél és az esetleges egyéb érdekeltek sem vitatják, akkor *szakértő kirendelése nélkül* meg lehet állapítani az ingatlan becsértékét a kifogást előterjesztő fél kérelme alapján. Az összeg vitatása vagy nem konkrét összeg megjelölése esetén a szakértő kirendelése nem mellőzhető.

Ha többen terjesztik elő a végrehajtási kifogást és a szakértő kirendelése nem mellőzhető, a szakértői költségek előlegezésére a kifogás előterjesztőit arányosan kell felhívni. Ha egyetemleges adóársak közös tulajdonban lévő ingatlana esetén a végrehajtó az egyes tulajdoni hányadok vonatkozásában külön-külön végrehajtási ügyben állapítja meg az ingatlan becsértékét, akkor elegendő csak az egyik ügyben kirendelni a szakértőt az ingatlan egésze becsértékének megállapítására azzal, hogy a felmerülő szakértői költségek viseléséről a kifogásról szóló érdemi döntésekben arányosan kell majd rendelkezni az egyes ügyek között.

Ha a becsérték kifogást előterjesztő a szakértő díját letétbe helyezte és a kifogás más szempontból is hiánytalan, legkésőbb a szakértő kirendelésével egyidejűleg célszerű a *végrehajtási eljárást felfüggeszteni* a Vht. 49. § (1) bekezdése alapján, mivel a végrehajtási kifogásnak a végrehajtó intézkedésére halasztó hatálya nincs. Rendszerint a végrehajtók becsérték kifogás esetén az eljárás felfüggesztésének hiányában sem intézkednek az ingatlan értékesítése iránt, de a végrehajtási eljárás felfüggesztésével lehet a legbiztosabban megakadályozni, hogy a becsérték kifogás elbírálása alatt a végrehajtó árverést az ingatlanra ne tűzzön.

A szakértő eljárása során gyakori probléma, hogy az *adós nem engedi be a szakértőt* az ingatlanába annak céljából, hogy azt a szakértő a helyszínen megtekinthesse. Ez esetben – akár ismételt vagy magasabb összegű – rendbírsággal sújtható az adós. Amennyiben ez sem vezet eredményre, fel kell hívni a végrehajtást kérőt, hogy hozzájárul-e ahhoz, hogy a szakértő külső szemrevételezés alapján állapítsa meg az ingatlan becsértékét. Ha ehhez a végrehajtást kérő nem járul hozzá, vagy a szakértő így nem tudja megállapítani a becsértéket, ismételten fel kell hívni az adóst, hogy tegye lehetővé az ingatlanba való bejutást azzal, hogy amennyiben azt továbbra sem biztosítja, a bíróság a becsértéket a végrehajtási kifogásban megjelölt összegnek megfelelően állapítja meg a 2016. évi Pp. 265. § (3) bekezdése alapján.

Előfordul, hogy a *szakértő költsége meghaladja az előzetesen letétbe helyezett összeget*. Ez esetben elsősorban fel kell hívni a kifogást előterjesztő felet, hogy a különbözetet is helyezte letétbe. Ha ezen felhívásnak a kifogást előterjesztő határidőben nem tesz eleget, a bíróság közvetlenül kötelezi a kifogás előterjesztőjét, hogy a szakértő részére a díjkülönbözetet fizesse meg. Ennek hátránya, hogy ha jogerős díjmegállapító végzés ellenére a kifogást előterjesztő a szakértő díját önként nem fizeti meg a szakértő részére, kénytelen a szakértő külön végrehajtást kezdeményezni az elmaradt díjkülönbözet behajtására.

A végrehajtási kifogásról csak az esetben tud a bíróság érdemben dönteni, ha a szakértői díjmegállapító végzés jogerőre emelkedett, hiszen a bíróság az érdemi végzésben a szakértői díj viseléséről is rendelkezni köteles.

4.2.4. Döntés a becsérték kifogásról

Ha a kifogást előterjesztő határozott összeget jelölt meg a kifogásban és a szakértő ezen összegnél *magasabb összegben* határozza meg az ingatlan becsértékét, érdemes felhívni a kifogás előterjesztőjét, hogy kívánja-e felemelni a kérelmét a szakvéleményben megállapított összegre. Amennyiben nem emeli fel a kifogást előterjesztő a kérelmét, a kérelemhez kötöttség elve alapján a kérelemben megjelölt összegben nem terjeszkedhetünk túl, a kifogásnak egészében helyt ad adhatunk, de a becsérték összegét a kifogásban megjelölt értéknél magasabb összegben nem határozhatjuk meg.

Alacsonyabb összeget állapít meg a szakértő, mint a kifogást előterjesztő, de ez az összeg a végrehajtó által megállapított becsértéket meghaladja, akkor a végrehajtási kifogásnak részben lehet helyt adni és ezt meghaladóan a kifogást el kell utasítani, hacsak a kifogást előterjesztő nem szállítja le utóbb a szakvélemény ismeretében a kérelmét.

Ha a szakértő által megállapított becsérték a végrehajtó által megállapított becsértéknél is alacsonyabb, és a végrehajtási kifogást előterjesztő a végrehajtó által megállapított összegnél magasabb összeget mondott, a végrehajtási kifogást egészében el kell utasítani és a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartani.

A végrehajtási kifogás kapcsán a költségek viselése tárgyában eltérő a bírósági gyakorlat. Aki ragaszkodik a végrehajtási kifogásban a határozott összegű becsérték megjelöléséhez, az rendszerint az érdemi végzésben pernyertesség-pervesztesség arányt számol és a Pp. 83. §-a, mint általános költségviselési szabály alapján határoz a költségek viseléséről. Véleményem szerint a Pp. általános költségviselési szabálya helyett itt a Vht. 34. § (1)

bekezdése alapján minden olyan esetben az adóst kell kötelezni a költségek viselésére, ahol a végrehajtást kérő kifogása akár csak részben, vagy az adós kifogása akár egészében eredményes, hiszen az adós adott okot az eljárásra. Ez alól egy kivétel van, ha a végrehajtást kérő végrehajtási kifogása teljesen eredménytelen lesz, esetben egy esetben a 2016. évi Pp. 83. §-a alapján mint pervesztes fél, a végrehajtást kérő terhén maradnak a végrehajtási költségek. Az adóst terhelő költségeket, amennyiben azt a végrehajtást kérőnek kell megfizetni, elegendő csak megállapítani, mivel azokat az eljárás keretén belül a végrehajtó hajtja be. Amennyiben az adós egyéb érdekeltnek, például zálogjogosultnak köteles költséget megfizetni, annak viselésére külön kell kötelezni az adóst.

Amennyiben a végrehajtási kifogás előterjesztését követően bármely okból a végrehajtási *eljárás szünetel*, úgy ennek időtartama alatt nincs helye a bíróság eljárásának és a becsérték megállapításának.³³ Ez esetben tájékoztatja a bíróság a feleket, hogy a végrehajtási kifogásról a végrehajtási eljárás folytatása esetén határoz.

Ha a zálogjogosult a becsérték megállapítása iránti végrehajtási kifogásával egy időben kéri a végrehajtási eljárásba való bekapcsolódás engedélyezését is, nincs akadálya annak, hogy a bíróság a két eljárást párhuzamosan folytassa le.

4.2.5. A becsérték ismételt megállapítása

A *becsérték ismételt megállapításának lehetőségét* a jogalkotó a Vht. 140. § (8) bekezdésének módosításával 2012. szeptember 1. napjától három évente tette lehetővé. Ezzel megoldást kívánt adni a jogalkotó arra a problémára, ha a becsérték megállapítása után az ingatlan értékében jelentős változás állt be, például avulás miatt összedőlt az épület, akkor ismételten legyen lehetőség a becsérték újbóli megállapítása.

A gondot a továbbiakban az okozta, hogy a becsérték ismételt megállapítására csak három évente kerülhetett sor. Ezen időtartam bevezetésével a törvényalkotó azt kívánta megakadályozni, hogy az adósok indokolatlanul elhúzzák az eljárásokat azzal, hogy újabb és újabb – alaptalan – becsérték kifogásokat terjesztenek elő. Ugyanakkor a becsérték három évben történő rögzítése a gyakorlatban túl hosszú időnek bizonyult, ezen belül is változhat az ingatlan értéke oly mértékben, ami ismételt becsérték megállapítását indokolná. Noha a civilisztikai kollégiumvezetők úgy foglaltak állást,³⁴ hogy

33 BH1997. 33.

34 Végrehajtási jogi szakmai tanácskozás a Fővárosi Ítéltáblán, 2013. április 8., 64. pont,

ha az ingatlan értékében jelentős változás áll be, akkor kivételesen lehetőség van három éven belüli becsérték megállapítására, ez azonban a Vht. 140. § (8) bekezdéséből nem vezethető le.

Egy végrehajtási kifogásban az adós azt sérelmezte, hogy több mint három éve megállapított becsérték mellett a végrehajtó úgy tűzött árverést, hogy előzetesen nem tájékoztatta a jogi képviselő nélkül eljáró adóst a Vht. 140. § (8) bekezdésében foglalt azon lehetőségről, hogy a becsérték ismételt megállapítását kérheti. A bíróság az adós kifogásának helyt adott, de a végzést a törvényszék megváltoztatta és az adós kifogását elutasította. A másodfokú végzés indokolása szerint a Vht. alapján nem köteles a végrehajtó a feleket tájékoztatni az árverés kitűzése előtt a becsérték ismételt megállapításának lehetőségéről és e körben a 2016. évi Pp. 111. §-ában foglalt általános szabály sem hívható fel, ilyen kiterjesztően a végrehajtó tájékoztatási kötelezettsége nem értelmezhető.

A jogalkotó a fenti problémára reagálva 2020. július 16. napján ismételten módosította a Vht.-t és a három év időkorlátot két évre leszállította. Véleményem szerint a fenti joghézagot nem a három év mérték két évre történő leszállításával lehetett volna a leghatékonyabban orvosolni, hanem akként kellett volna a Vht. 140. § (8) bekezdését módosítani, hogy kivételesen indokolt esetben, jelentős változás esetén három vagy két éven belül is lehetőség legyen a becsérték újbóli megállapítására, azaz a bíróságnak indokolt lenne egyedi ügyekben a mérlegelés lehetőségét biztosítani.³⁵

4.3. A végrehajtás foganatosítása során hozott végzések elleni fellebbezés

A Vht. általánosságban kimondja 218. § (1) bekezdésében, hogy a bíróságnak a végrehajtás foganatosítása során hozott végzése ellen fellebbezésnek van helye.

Végzéssel határoz például a bíróság a végrehajtás foganatosítása során:

- a jogutódlásról [Vht. 39. §],
- a rendbíróság kiszabásáról [Vht. 45/A. §],
- a végrehajtási eljárás felfüggesztéséről [Vht. 48. §],
- a végrehajtási eljárás korlátozásáról és megszüntetéséről [Vht. 55. §],
- meghatározott cselekmény végrehajtása iránti eljárásban a végrehajtás módjáról [Vht. 174. §],
- a végrehajtási kifogás elbírálásáról [Vht. 217. §].

<https://fovarosiitlotabla.birosag.hu>, szakmai anyagok, polgári kollégium, 2013-szakmai tanácskozás – végrehajtási jog – 2013. 04. 08., dr. Pestovics Ilona. (2020. 10. 01.)

35 Hasonlóképpen foglalt állást: MATISZ Ágnes: *Árverés, de milyen áron?* <https://www.mabie.hu/index.php/cikkek-tanulmanyok/59-dr-matisz-agnes-arveres-de-milyen-aron> (2020. 10. 01.)

Ezen végzések ellen tehát a Vht. 218. § (1) bekezdése fellebbezési jogot biztosít. A végrehajtó fellebbezési joga a Vht. 218. § (2) bekezdése alapján korlátozott, amelyet a végrehajtási kifogás tárgyalása kapcsán a korábban már említettem jelen tanulmány 2.1.6. pontjában.

Természetesen a 2016. évi Pp. 365. § (2) bekezdés b) pontja szerinti mögöttes szabály alapján főszabály szerint csak érdemi végzések ellen van helye jogorvoslatnak, pervezető végzések (pl. hiánypótlások, megkeresések) ellen jogorvoslatnak nincs helye, kivéve ha a Pp. az adott végzés ellen a fellebbezést külön megengedi. Eltérő az egyes bíróságok gyakorlata a tekintetben, hogy érdemi, fellebbezhető végzésben, vagy pervezető, nem fellebbezhető végzésben döntenek-e a Vht. 51. §-a alapján a végrehajtási eljárás felfüggesztésének megszüntetéséről és a végrehajtás folytatásának elrendeléséről. E kérdés talán nyugvópontra jut a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének 2019. április 16. napján elfogadott 45. számú állásfoglalása alapján, amely szerint, ha a felfüggesztés határozott időre szól, akkor a határozott idő lejártát követően pervezető végzéssel kell rendelkezni a végrehajtási eljárás folytatásáról, megállapítva végzésben, hogy felfüggesztés oka megszűnt. Véleményem szerint az utóbbi gyakorlatot a követendő, hiszen a Vht. 51. §-a nem írja elő, hogy a bíróság alakszerű határozattal köteles dönteni e kérdésben. A folytatást elrendelő végzés álláspontom szerint is pervezető végzés, amely ellen a 2016. évi Pp. a jogorvoslati jogot kizárja.

4.4. Felülvizsgálati kérelem a végrehajtás foganatosítása során

A Vht. 219. §-a korábban lehetővé tette a felülvizsgálati kérelem benyújtását a végrehajtás foganatosítása során hozott azon végzések ellen, amelyek másodfokon jogerőre emelkedtek, és amelyekben a bíróság az ingatlanárverés megsemmisítéséről döntött.

Ezen jogszabály-helyet azonban a 2011. évi CLXXX. törvény 79. § m) pontja hatályon kívül helyezte, a rendelkezés 2012. március 15. óta hatálytalan.

Mivel korábban egy esetben nyitott volt a felülvizsgálat lehetősége, számos olyan bírósági határozat született, amely minden egyéb esetben a felülvizsgálat kizártságát mondta ki.³⁶ A módosítás óta azonban a Vht. általánosságban kizárja a végrehajtás foganatosítása során hozott végzések elleni felülvizsgálatot azzal, hogy egy esetben sem rendelkezik kifejezetten annak megengedéséről, így jelenleg a végrehajtás foganatosítása során hozott végzések ellen egyáltalán nincs helye rendkívüli jogorvoslatnak. Álláspontom szerint egyértelműbb

36 BH1997. 305, BH1996. 322, BH1999. 316, BH1998. 135.

lenne, ha a Vht. kifejezetten kimondaná, hogy a végrehajtás foganatosítása során hozott végzések ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

A felülvizsgálat kizártsága az oka annak, hogy nincsenek újabb bírósági határozatok például a végrehajtási kifogások kapcsán, csupán a korábbi ingatlanárverés megsemmisítése folytán hozott eseti döntések és a végrehajtó bírósági jogkörben okozott kártérítési felelősségét illetően hozott bírósági határozatok szolgálnak iránymutatásul.

Véleményem szerint indokolt lenne esetenként mérlegelve a felülvizsgálati út lehetőségének megteremtése a végrehajtás foganatosítása során hozott bonyolultabb jogkérdést elbíróló végzések, így különösen egyes végrehajtási kifogásról döntő végzések esetében a 2016. évi Pp. 409. §-a szerinti kivételes engedélyezési eljárás keretében, hogy a Kúria a végrehajtási eljárás során is kifejtse joggyakorlat egységesítő szerepét iránymutatást adva néhány vitatott kérdésben.

5. A Vht. belső jogorvoslatok egyéb szabályai

A jogorvoslatok közös szabályai kapcsán jogorvoslatok halasztó hatályáról tartalmaz speciális szabályokat a Vht.

A bírósági végrehajtási eljárás során is az a főszabály, hogy a *bíróság határozata ellen* benyújtott jogorvoslatnak halasztó hatálya van, azaz a jogorvoslat előterjesztése után a megváltoztatni kért határozathoz a jogorvoslat elbírálásáig, azaz a határozat jogerőre emelkedéséig nem fűződnek az általa elérni kívánt jogkövetkezmények.

A halasztó hatály főszabályától a Vht. eltérően rendelkezhet, egyes esetekben kimondja a halasztó hatály tilalmát. Így rendelkezik például:

- letiltó végzésnél [Vht. 24. § (3) bekezdése],
- végrehajtás felfüggesztésénél [Vht. 50. § (3) bekezdése],
- önkényesen elfoglalt lakás kiürítésénél [Vht. 181. § (1) bekezdés],
- biztosítási intézkedéseknél [Vht. 190. § (3) bekezdése].

Nincs halasztó hatálya azon bírósági határozat elleni fellebbezésnek sem, amely a rendőrség közreműködésének elrendelésével függ össze [Vht. 174. § d) pont].

Speciális rendelkezés továbbá, hogy a *végrehajtó és a rendőrség intézkedése elleni jogorvoslat*hoz nem fűzi a Vht. a halasztó hatály fő szabályát, így az ezek ellen benyújtott jogorvoslatnak halasztó hatálya nincs. Ebből következik, hogy a végrehajtási kifogásnak a végrehajtó intézkedésére nincs halasztó

hatálya. Ha a bíróság indokoltnak tartja, a végrehajtási kifogás előterjesztésére tekintettel a végrehajtási eljárást felfüggesztheti a Vht. 49. § (1) bekezdése alapján biztosítva ezzel azt, hogy a végrehajtási kifogás jogerős elbírálásáig a végrehajtó ne foganatosíthasson végrehajtási cselekményt. Például becsérték kifogás esetén, amennyiben azt a fél hiánytalanul terjesztette elő, vagy annak hiányait pótolta, legkésőbb a szakértő kirendelése előtt célszerű álláspontom szerint a végrehajtási eljárást felfüggeszteni.

A jogorvoslat közös szabályainál a Vht. 224. §-ában hangsúlyozza, hogy a Vht. által nem rendezett egyéb eljárási szabályokra a jogorvoslatok kapcsán is a Pp. rendelkezései az irányadóak. A Pp. szabályait azonban mindig a végrehajtási eljárás sajátosságait figyelembe véve kell alkalmazni és csak akkor, ha a Vht. *speciális szabályt az adott jogorvoslat kapcsán nem tartalmaz*. Így például a Vht. 9. §-a és a Vht. 224. §-át keresztül alkalmazandó Pp. 357. §-a szerint az egyszerű kötőerő szabálya az, hogy a bíróság a saját határozatához – a pervezető végzésektől eltekintve – kötve van. Ezen főszabályt töri át a Vht. speciális rendelkezése akkor, amikor kimondja a Vht. 45/A. § (4) bekezdésében, hogy az ott írt feltételek teljesítése esetén a rendbíróságot kiszabó végzés saját hatáskörben hatályon kívül helyezhető.

Ha az egyszerű kötőerő szabály alól azonban a Vht. nem tesz kivételt, az első fokon meghozott határozathoz a bíróság kötve van. Ezért ha a végrehajtást kérő olyan kérelmet terjeszt elő a jogutódlást megállapító végzés meghozatala után, hogy azt a bíróság helyezze saját hatáskörben hatályon kívül, mivel adminisztratív hibából, tévesen kérte a végrehajtást kérő a jogutódlást, ténylegesen ugyanis nem került sor a követelés engedményezésére, a kérelmét fellebbezésnek kell tekinteni, hiszen a bíróság a végzéséhez kötve van, a jogutódlást megállapító végzés saját hatáskörben való hatályon kívül helyezését sem a Pp., sem a Vht. nem teszi lehetővé.

6. Összegzés

A tanulmányban törekedtem a végrehajtás elrendelése és foganatosítása során előterjeszhető jogorvoslatok kapcsán felmerülő gyakorlati eljárásjogi problémákat számba venni, egyúttal megkíséreltem azokra megoldási javaslatokat felvázolni. Az eljárásjogi kérdések többsége az 2016. évi Pp. és a Vht. rendelkezései alapján megoldható, néhány esetben azonban indokolt lenne az adott eljárási kérdést szabályozó jogszabály módosítása.

A fizetési meghagyások kapcsán már a fizetési meghagyásos eljárás alatt elhunyt, ezáltal jogképeséggel nem rendelkező adós vonatkozásában

indult végrehajtási eljárásokban szükséges lenne az Fmh. tv.-t, a 2016. évi Pp.-t vagy a Vht.-t módosítani a tekintetben, hogy ez esetben is lehetősége legyen a bíróságnak vagy a közjegyzőnek a jogerősítő záradékot törölni és/vagy a végrehajtási lapot visszavonni. Feltétlenül indokolt lenne mulasztásos végrehajtási kifogás esetében a kifogásra nyitva álló határidő számításának egyértelmű szabályozása, továbbá ismételt becsérték megállapítása esetén a kettő éven belüli újabb értékbecslés megállapításának lehetővé tétele akként, hogy a bíróság mérlegelhetné, hogy történt-e olyan lényeges változás, amely a becsérték ismételt megállapítását kivételesen kettő éven belül indokolja.

Leginkább azonban a felülvizsgálati út megnyitásával lenne megteremthető a végrehajtási jogi szakterületen is a bírói gyakorlat egységesítése, amelynek szükségessége a végrehajtási eljárás során tömegesen, egyazon mintára hozott, egyszerű megítélésű ügyek kiszűrése mellett, a 2016. évi Pp. 409. §-a szerinti kivételes engedélyezési eljárás fenntartásával különösen a végrehajtási kifogások kapcsán lenne indokolt, mivel a végrehajtási jogterületen belül a végrehajtási kifogások igényelnek leginkább összetett mérlegelést, és az e tárgykörben hozott döntéseknek van a leginkább különleges súlya vagy nagyobb társadalmi jelentősége.